

ดนตรีต่อเด็ก

ดนตรี เป็นศิลปะแห่งเสียงที่มนุษย์ชาติได้บรรจงสร้างสรรค์ขึ้นไว้ นับตั้งแต่ที่มนุษย์ได้ยินเสียงจากธรรมชาติและพยายามลอกเลียนเสียง จนกระทั่งสร้างเสียงดนตรีขึ้นได้ เสียงดนตรีอยู่คู่กับมนุษย์มาโดยตลอดไม่ว่าชนชาติใด ภาษาใด ความเชื่อทางศาสนาใด ดนตรีสา มารถเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ อันแสดงถึงความเจริญทางจิตใจและอารยะธรรมของมนุษย์ชนชาติต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

การศึกษาดนตรีในปัจจุบันได้รับการยอมรับให้เป็นวิชาหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนา

เด็ก จากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์พบว่า ดนตรีมีผลต่อการพัฒนาสมองเด็ก เนื่องจากในสมองมีสารเคมีบางตัวที่มีผลต่อความรู้สึก ความจำ การเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

แนวคิดของความจำเป็นในการเรียน ดนตรีของเด็กและเยาวชน ได้รับความสำคัญมากขึ้น ด้วยทฤษฎีความหลากหลายของสติปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ซึ่ง โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ได้ศึกษาและจำแนก ความเก่งของคนไว้ 7 ประการแรก ได้แก่ ด้าน

ภาษา ด้านดนตรี / จังหวะ ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านศิลปะ / มิติสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/การศึกษา และด้านความรู้สึกลึกซึ้งภายในจิตใจ

ความสำคัญของพฤติกรรมการซ้อมดนตรี

การซ้อมดนตรีเป็นการพัฒนาทักษะทางด้านการเล่นและบรรเลงเพลงให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการได้พัฒนาระบบความคิดของผู้ซ้อมดนตรีเพื่อที่จะได้พัฒนาสติและสมาธิในการบรรเลงเพลงนั้นให้ถูกต้องและสมบูรณ์อย่างที่สุด

สิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการซ้อมดนตรีของเด็กและเยาวชน คือการที่ความสำคัญของ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ซึ่งพ่อ แม่ควรเอาใจใส่ในเรื่องการซ้อมดนตรีที่บ้านของเด็กเป็นอย่างมาก หากว่าขาดการเอาใจใส่แล้วการเรียนดนตรีอาจจะไม่สร้างความก้าวหน้าในการเรียนดนตรีของเด็ก

ลักษณะการซ้อมดนตรีที่บ้าน

จากการวิจัยพบว่า ลักษณะการซ้อมดนตรีที่บ้านมี ความสำคัญและส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนดนตรีของนักเรียนได้ กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีการซ้อมดนตรีที่สม่ำเสมอ มีระยะเวลาการซ้อมแต่ละครั้งพอสมควร คือ ประมาณ 30-45 นาทีสำหรับเด็กโต และเด็กเล็กประมาณ 10-20 นาที มีความถี่ของการซ้อมประมาณ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ จะส่งผลต่อการเล่นดนตรีที่ดีได้ นักเรียน

ที่มีระยะเวลาและจำนวนการซ้อมน้อยกว่านี้ ก็ทำให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีส่วนช่วยในการจัดการตารางซ้อมดนตรีของนักเรียน และต้องช่วยเป็นที่ปรึกษาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น การบ้านของนักเรียน กิจกรรมของนักเรียน ต้องจัดการซ้อมดนตรีให้เป็นกิจวัตรส่วนหนึ่งซึ่งต้องทำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัยในการซ้อมอย่างเคร่งครัด ครูผู้สอนบางท่านมีการทำตารางการซ้อมดนตรีให้เด็ก เช่น เด็กควรจะซ้อมอะไรบ้าง กี่นาที แต่ผู้ที่คอยกำกับควบคุมการซ้อมได้ดีที่สุดก็คือผู้ปกครองนั่นเอง ผู้เขียนขอเสนอตารางซ้อมที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง ถ้าท่านลองใช้กับเด็กอาจจะเกิดผลดีขึ้นได้

การเก็บบันทึกพฤติกรรมการซ้อมดนตรี

การเก็บบันทึกข้อมูลนั้น ผู้ปกครองและครูผู้สอนจะต้องเก็บบันทึกข้อมูลเป็นแบบบันทึกความถี่ โดยจัดตารางการซ้อมของเด็กให้สอดคล้องกับเวลาว่างหลังเลิกเรียน และการซ้อมนั้นผู้ปกครองจะต้องสื่อสารกับครูผู้สอนว่าต้องเก็บบันทึกอย่างไร โดยทั่วไปแล้วแบบการสังเกตบันทึกพฤติกรรมการซ้อมดนตรีของเด็กจะเป็นดังต่อไปนี้

เรียนเมื่อวันที่ .....

กิจกรรม วัน ลงชื่อผู้ปกครอง ลงชื่อนักเรียน

เพลงที่เรียน .....

จากหนังสือ.....หน้าที่.....

ความเร็วที่ใช้ซ้อม .....

ท่าทางที่ต้องแก้ไข .....

เวลาที่ใช้ซ้อมต่อครั้ง ..... นาที

ขั้นตอนการปรับพฤติกรรม

- เก็บข้อมูลโดยการศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียน ว่ากิจวัตรประจำวันและการซ้อม ของนักเรียนเป็นอย่างไร

- ทำการปรับพฤติกรรมโดยอาศัยผู้ปกครอง เก็บข้อมูลว่านักเรียนซ้อมดนตรีหรือไม่ ซึ่งช่วงเวลาที่เป็นการปรับพฤติกรรม คือ 4 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 – 45 นาที

- ให้ตัวเสริมแรง ต่อผู้ปรับพฤติกรรม คือ

- ให้ตัวเสริมแรง โดยการที่ผู้สอน

เทคนิคที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม

1. การชี้แนะ

ผู้สอนจะต้อง สอนเพลงอย่างละเอียดในแต่ละท่อนที่เป็นการบ้านให้นักเรียนกลับไปซ้อม โดยบอกถึง การซ้อมเป็นการบ้านให้ถูกต้อง ครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนด ว่าเพลงที่เรียนเป็นเพลง

อะไร จากหนังสืออะไรหน้าที่เท่าไร? ความเร็วในการซ้อมโดยใช้เครื่องตั้งจังหวะ เช่น MM = 60-85 คืออยู่ในช่วงความเร็วนี้ ฝึกจากช้าจนถึงความเร็วที่กำหนดเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องซ้อม โดยมากจะสอดแทรกอยู่ในบทเพลงที่เรียน เช่น การเล่นแบบต่อเนื่อง (legato) การเล่นแบบสั้น (Staccato) ฯลฯ ทำท่าทางการเล่น เช่น การวางนิ้ว การใช้ข้อมือ การวางรูปปาก เครื่องเป่า การฝึกซ้อมหน้ากระจกและอื่น ๆ และเวลาที่ใช้ซ้อมก็นาทีต่อครั้งเช่น 10 นาที ต่อการซ้อมแต่ละวัน การซ้อมที่สม่ำเสมอโดยใช้เวลาไม่มากจะทำให้ผลดีกว่าการซ้อมหนัก ๆ ในวันเดียว

2. การใช้ตัวเสริมแรง

ให้ผู้ปกครองพาไปเที่ยว สวนสนุกหลังจากเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว และผู้สอนให้อาหารที่เด็กชื่นชอบรับประทาน แต่หากผู้ปกครองจะให้ตัวเสริมแรงแบบทุกครั้งก็ได้ โดยอาจจะซื้อขนมที่เด็กชอบให้ทานทุกครั้งที่ซ้อมเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดหรือตามที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้นั่นเอง

3. การจัดสภาพแวดล้อม

นับว่ามีอิทธิพลที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในการเรียนดนตรีได้อย่างสูง เพราะเด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีจากสภาพแวดล้อมการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ดนตรีที่ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียนด้วยทั้งสภาพแวดล้อมทั้งทางด้าน อุปกรณ์ สถานที่ ลักษณะ การซ้อมดนตรี การวางแผนการซ้อมดนตรี และสภาพแวดล้อมทางการใช้จิตวิทยาการสร้างแรงจูงใจ ล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น

4. การศึกษาจากตัวแบบ

การศึกษาจากตัวแบบนั้น ครูผู้สอนจะต้องนับตัวแบบที่คิดว่าจะมีอิทธิพลต่อด้านความคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการซ้อมดนตรีของเด็ก ๆ เข้ามาเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็น อาจจะเป็นตัวแบบที่มีชื่อเสียงเช่น 3 พี่น้อง Vietrio ที่เล่นเครื่องสาย หรือจะเป็นนักกีตาร์ Lisa Ono หรือนักดนตรีในการเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนนั้นสอนอยู่ ซึ่งจะต้องอธิบายถึงความพยายามในการซ้อมกว่าจะได้มาเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง เพื่อให้เด็กได้เห็นถึงความสำคัญในการซ้อมมากขึ้น

ดังนั้น จึงขอสรุปแนวทางสองประการใหญ่ ดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนดนตรีและการสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรีสองสิ่งนี้เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองโดยตรงในการจัดให้พียงมีต่อเด็ก และแนวทางที่กล่าวมานี้ก็อาจไปประยุกต์ใช้กับการเรียนวิชาการอื่น ๆ ของเด็กได้ด้วย เพราะความสำเร็จที่ได้รับนั้นคือคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะติดตัวไปกับเด็กตราบชั่วชีวิตของเขา ผู้ปกครองจะสนับสนุนเด็กเรียนดนตรีอย่างไร ผู้ปกครองมีส่วนอย่างมากในการช่วยเหลือเด็กในการเรียนดนตรี หรือการเรียนวิชาอย่างอื่นด้วยเนื่องจากสภาพการเรียนดนตรีในบ้านเรามีอยู่ หลายลักษณะ เช่น การเรียนส่วนตัวกับครูผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านครูหรือบ้านเด็กก็ตามที่ การเรียนดนตรีที่โรงเรียนดนตรี สถาบันสอนดนตรีต่าง ๆ ลักษณะที่กล่าวมานี้เด็กจะได้เรียนดนตรีประมาณ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์กับครูผู้สอนหรือเดือนละ 4 ครั้งเท่านั้น เวลาที่เหลือเด็กต้องฝึกซ้อมเองที่บ้าน ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ยากถ้าให้เด็กเองซ้อมดนตรีตามลำพัง เพราะเด็กที่มีความรับผิดชอบสูงเท่านั้นจึงจะฝึกซ้อมดนตรีทุกวัน ส่วนเด็กทั่วไปก็ ะชอบกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีความเพลิดเพลินมากกว่า ดังนั้น ผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องมีบทบาทอย่างมากในช่วยเหลือเด็กในการซ้อมดนตรี

